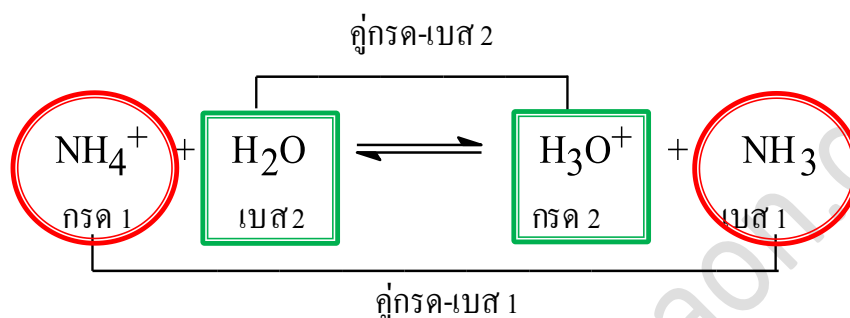

4. คู่กรด-คู่เบส (Conjugate acids and bases)

คู่กรด- คู่เบส

จากปฏิกิริยาของกรดกับเบสที่กล่าวถึงแล้ว ตามทฤษฎีของเบรินสเตด-ลาวรี จะเห็นว่าในปฏิกิริยาหนึ่งๆ อาจจะมีคู่กรด-เบสได้ 2 คู่ด้วยกัน ตัวอย่างเช่น

ปฏิกิริยาตัวอย่างนี้ ปฏิกิริยาไปข้างหน้า NH_4^+ ทำหน้าที่เป็นกรด เพราะให้ H^+ กับ H_2O แล้วได้เป็น NH_3 และ H_2O รับ H^+ ทำหน้าที่เป็นเบส ส่วนปฏิกิริยาย้อนกลับ H_3O^+ เป็นกรด เพราะให้ H^+ กับ NH_3 ซึ่งเป็นเบส แล้วได้ H_2O และ NH_4^+ ตามลำดับ

จึงเรียก NH_4^+ ว่าคู่กรดของ NH_3 (เบส)

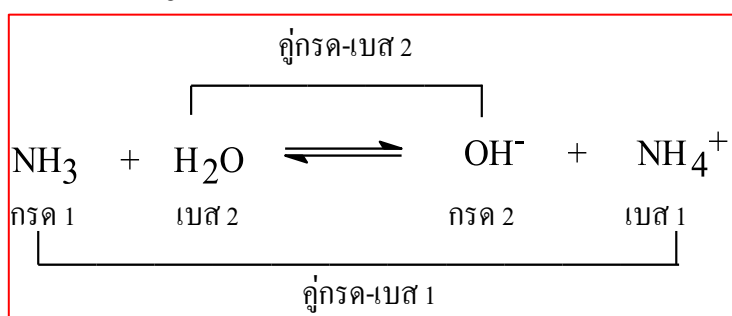
H_2O ว่าคู่เบสของ H_3O^+ (กรด)

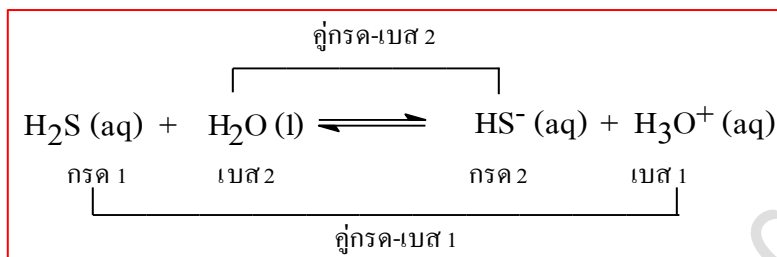
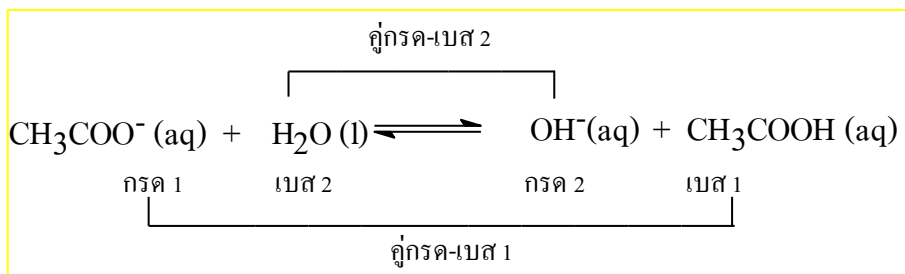
NH_3 ว่าคู่เบสของ NH_4^+

H_3O^+ ว่าคู่กรดของ H_2O

**** จะเห็นได้ว่า คู่กรด-เบสนั้นจะมีจำนวนโปรตอน (H) ต่างกัน 1 ตัว หรืออาจกล่าวได้ว่า จำนวนโปรตอนของคู่กรด จะมากกว่าโปรตอนคู่เบสอยู่ 1 ตัวเสมอ **** ^.^

ตัวอย่างอื่นๆ ของปฏิกิริยาคู่กรด-เบส

ตัวอย่างที่ 1 ให้เขียนคู่กรด-เบสของสารต่อไปนี้

- คู่เบสของ H_2O และ HNO_3
- คู่กรดของ SO_4^{2-} และ $\text{C}_2\text{H}_3\text{O}_2^-$

เฉลย

- คู่เบสของ H_2O และ HNO_3 คือ OH^- และ NO_3^- ตามลำดับ
- คู่กรดของ SO_4^{2-} และ $\text{C}_2\text{H}_3\text{O}_2^-$ คือ HSO_4^- และ $\text{HC}_2\text{H}_3\text{O}_2$ ตามลำดับ

ตัวอย่างที่ 2 สารคู่ใดต่อไปนี้ ข้อใดเป็นคู่กรด - เบสกันบ้าง

- $\text{H}_2\text{O} - \text{OH}^-$
- $\text{H}_3\text{O}^+ - \text{OH}^-$
- $\text{H}_2\text{PO}_4^- - \text{HPO}_4^{2-}$
- $\text{NH}_4^+ - \text{NH}_3$
- $\text{H}_2\text{CO}_3 - \text{CO}_3^{2-}$

เฉลย

- ข้อ ก ค และ ง เป็นคู่กรดเบสกัน
 ข้อ ข. และ จ ไม่เป็นคู่กรดเบสกัน

เอกสารฉบับนี้อาจจะเป็นประโยชน์ไม่มากนัก
 ผู้ศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นไว้ด้านล่างของเวปไซต์ได้ค่ะ

ขอขอบพระคุณค่ะ
 นิภาภรณ์ จันทะโยธา

สำหรับ www.kunkruaon.com